

על הישראלים לבחור בין שתי דרכים: מדינה דמוקרטית

לפי תוכנית אש"ף או דו-קיום בין שתי מדינות נפרדות

הראיון המתפרסם בעמודים אלה נערך לפני שבועיים, בלישכתו של ראש-עירייה החדש של חברון, פהד קוואסמה. מכל הניצחונות המפתיעים של המנהיגים הצעירים בבחירות האחרונות בגדה, נחשב ניצחונו של קוואסמה כמפתיע ביותר, כי הוא הצליח לחכות שוק על ירך את עלי מוחמד אל-ג'עברי, שנחשב עד לאותו יום כשליט מוחלט, מדיני ודתי, של כל הרחברון — עמדה שבה החזיק במשך למעלה משלושים שנה. הבחירות נערכו ב-12 באפריל 1976, והתוצאות נודעו לקוואסמה למחרת היום, שהיה יום-חולדתו ה-37. הוא נולד בחברון, בן למישפחה שעברה לגור בין 1942 ו-1948 בירושלים, שם יש לה נכסים רבים. לאביו של פהד היו שלושה בנים: בירושלים המערבית, מהם אחד בן חמש קומות. כיום בונים על אדמתו, ליד שער יפו, בתים נוספים. כל הרכוש הזה הופקע, כמוכר, על-ידי מדינת-ישראל. ב-1948 חולקה חברון זמנית בין הצבא המצרי והצבא הירדני. גם דיעות תור שביה התחלקו בין שתי המדינות. אביו של פהד היה ראש המחנה הפרו-מצרי, ואילו אל-ג'עברי היה ראש המחנה הפרו-ירדני. המלך עבדאללה דן את אביו של

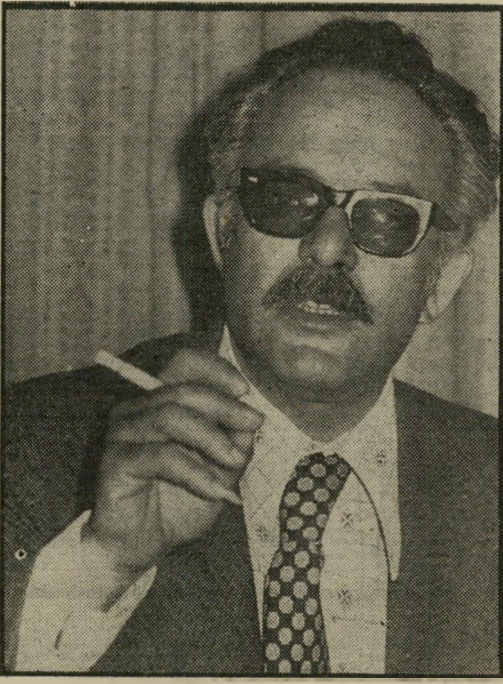
פהד למוות, ביולי 1948, אך פסק-הדין לא בוצע. בדצמבר 1948 הוטסה המישפחה משדה-התעופה במפרק, בעבר-הירדן, לקהיר, ושם גדל פהד. ב-1962 סיים את לימודי ההנדסה באוניברסיטה בקהיר — שבה סיים כמה שנים לפני כן יאסר עראפאת את חוק לימודיו באותו מוקצוע, ולאחר מכן חזר לחברון. פהד קוואסמה עבר ב-1968 עוד פעם לקהיר, אך ב-1970 השתקע סופית בחברון, וכיהן בה כראש מחלקת-החקלאות, תחת השלטון הישראלי, עד לבחירות שבהן נחל ניצחון מוחץ. מישפחת קוואסמה, שמוצאה מעיראק, פרושה על פני העולם הערבי כולו. אחיו, המבקר כעת בארץ, הוא קבלן בלוב, ובני-מישפחה אחרים חיים במיפץ הפרסי, בירדן ובסוריה. ראש-העיר החדש מצטיין בחומור דק, המבצבץ לעיתים קרובות בדיבורו. במשך הראיון התנהג בצורה בלתי-פורמלית, כאשר מדי פעם נפתחת הדלת ותושבים חבי רונים נכנסים, מחליפים דברים או מקשיבים. אף שהוא מדבר אנגלית רהוטה, הוא הקפיד בראיון לדבר ערבית, כדי לדייק בדבריו.

אנחנו הפנים הנקיות

שאל העם הפלסטיני!

איפה? בבית? באוהל? בבית-קפה?

מה גודלו של העם הפלסטיני כיום, דרעתך? העם הפלסטיני מונה עכשיו כ-4 מיליון נפש. 700 אלף חיים בגדה, 500 אלף בעזה, 500 בישראל עצמה. מחוץ לגבולות הארץ חיים כשני מיליון פלסטינים נוספים. מהם 200 אלף בסוריה, 200 אלף בלבנון. מיליון בעבר-הירדן והשאר מפוזרים בכל העולם. ואם תקום מדינה פלסטינית, כל אלה יחזרו אליה, דרעתך? לכל הפלסטינים בעולם הזכות לחזור למדינתם, אם תקום. המדינה תקבל כל מי שירצה לחזור. אנחנו חלק מהעולם הערבי, וכל ערבי שירצה לחזור, יחזור. איזו מדינה זאת תהיה? מה יהיה הי מישטר בה? אנחנו רוצים במישטר שישרת את המטרות האומיות שלנו. סתם מדינה — דגל, מישטרה — זה לא מעניין אותנו.

אנחנו מקבלים שיש עם יהודי בארץ...

מכאן ראשי-הערים החדשים שנבחרו כי גדה, אתה נחלת את הניצחון הגדול ביותר. אתה התמודדת עם איש ששלט שילטון אישי מלא בעיר הזאת, ושייצג מישטר חברתי. איך אתה מסביר את טיב השינוי שחל? זהו שינוי מדיני, חברתי וכלכלי כאחד. מהו טיב השינוי החברתי? מעתה יהיה מצד העירייה יחס שווה לעשירים ולעניים. עד כה לא יכלו העניים להתקדם. הם הקימו אגודות מיקר צועיות, ורצו להחליף את המנהיגות המסורתית. דרוש שינוי בכל המוסדות — בלישכות-המיסחר, במוסדות הספורט, באגודות הפועלים, בכל. אנחנו נבצע זאת. האם זוהי מחפכה של צעירים? של צעירים-ברוח. זה איננו, בהכרח. עניין של גיל. בגדה המערבית נבחרו אנשים צעירים, המעונים להגיד את דעתם לכל, גם למושל הצבאי. האם יש דך תוכנית כלכלית? עד 1967 היתה חברון תלויה בחקלאות. אנחנו רוצים

אינכם כותדים מפני האריה, ואתם כותדים מפני השפן? האם המדינות הערביות מסוכנות כחות ממדינה פלסטינית קטנה?

במאורעות 1929 שלחו האנגלים את אשרתיהם להרוג יהודים, ואילו תושבי חברון הצילו את היהודים

הישראלים שואלים מה תהיה דמות מדינתנו בעתיד. זה נותן לנו להרגיש שיש להם, לדעתם, הזכות לקבוע מה יהיה המישטר שלנו, להסכים למישטר אחד ולדחות מישטר אחר. האם אפשר להכתוב לארצות-הברית את המישטר שלה? או לברית-המועצות? או אפילו לישראל עצמה? מה הם רוצים שיהיה לנו, מישטר שישרת אותם? אנחנו כמו כל עם אחר. במה שהעם יבחר, זה מה שיקום. מישטר קומוניסטי, או סוציאליסטי, או קפיטליסטי — העם יקבע. ישראל יש החולמים שתקום אצלנו מדינה של משתי פייפועלה, שתשרת את ישראל. זה לא מה שאנחנו רוצים. בכל זאת, כאשר נדרשים הישראלים לפנות את השטח הזה, מעניין אותם דרעת מי יקבל לידיו את השילטון כאן. מי בחר ביצחק רבין? הישראלים. גם לפלסטינים

ומתן מדינו, האם אתה חושב שאתם יכולים להוציא ביצירת קשרים בין ישראל ואש"ף, כבוא היום? הישראלים התעלמו מאיתנו, כעם פלסטיני. הם הת עלמו מדרשותינו, מכותנו להגדרה עצמית. כאלה הישראלים יכירו בזה, נוכל לדבר על התפקיד שכל אחד יוכל למלא ביצירת הקשרים. אם ראשי-המשלה, מר יצחק רבין, יז מין מחר את ראשי-הערים בגדה לשיחה, מה תציעו לו? נציע לו להוציא את הצבא הישראלי מן הגדה המערבית. ומה יקרה אז? אם הצבא ייצא, נקים ממשלה משלנו. איך? זה עניין שלנו. עזבו אותנו, ותראו! מדוע לא תקימו את המוסדות המתאיים מים לפני כן?

להקים בה מיפעלים, בעזרת ההון המקומי. ניוזם גם מיפעלים מטעם העירייה. כמה תושבים יש עכשיו בעיר ובסי ביבה? בחברון עצמה יש 60 אלף. בכל הגוש יש 150 אלף נפש. מה אתם, ראשי-הערים החדשים, מייצי גים בעצבם? אנחנו מייצגים את הפנים הנקיות של העם הפלסטיני. אתה סבור שאתם יכולים למלא תפקיד פוליטי? אנחנו איננו מורשים לנהל משא-ומתן בשם העם הפלסטיני, אבל אנחנו יכולים לתמוך באנשים הנכונים. מי הם? האירגון לשיחרור פלסטין. אם אינכם יכולים לנהר בעצמכם משא-